

Archeologisch Jaaroverzicht van de Gemeente Heerde 2020

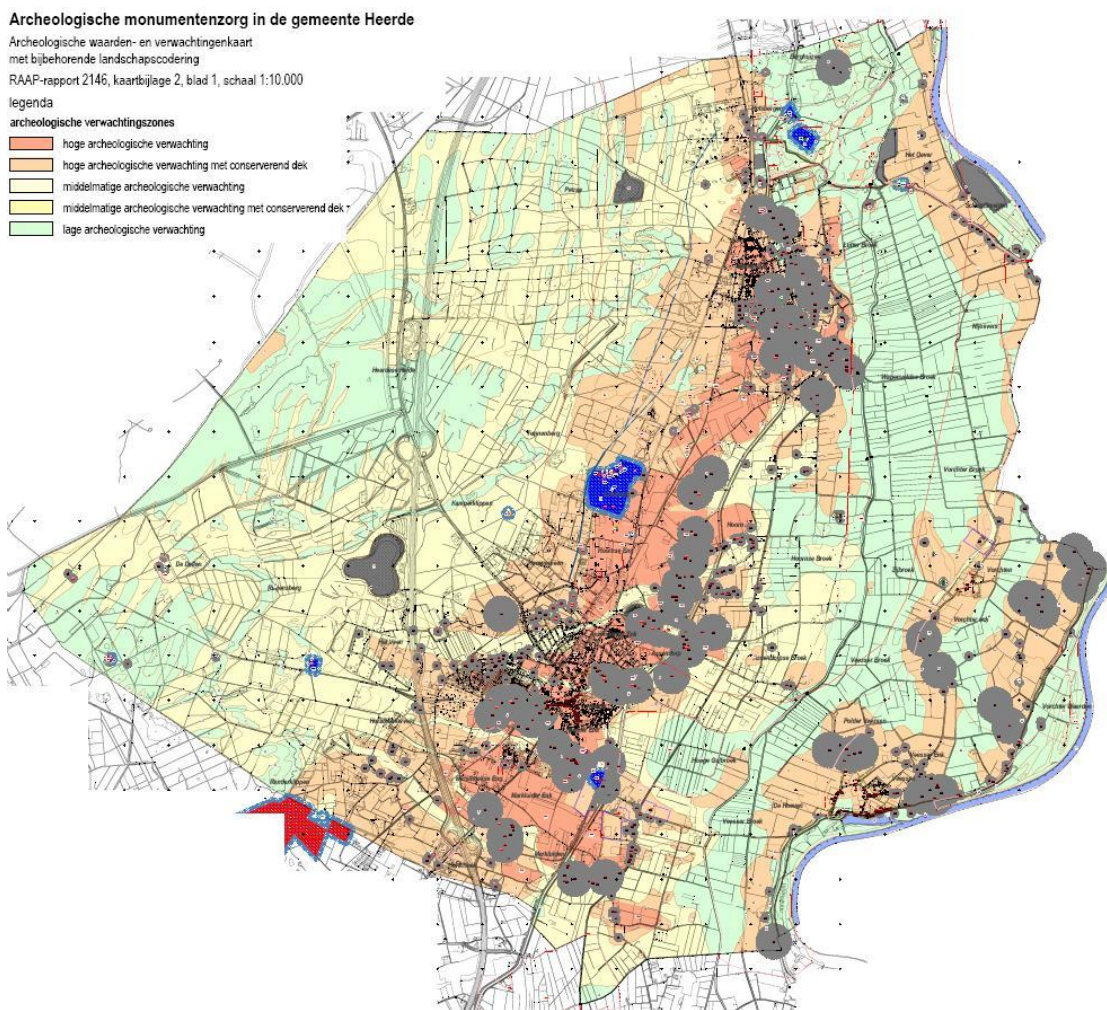
Archeologische monumentenzorg in de gemeente Heerde

Archeologische waarden- en verwachtingenkaart
met bijbehorende landschapscodering
RAAP-rapport 2146, kaartbijlage 2, blad 1, schaal 1:10.000

legenda

archeologische verwachtingszones

- hoge archeologische verwachting
- hoge archeologische verwachting met conserverend dek
- middelmatige archeologische verwachting
- middelmatige archeologische verwachting met conserverend dek
- lage archeologische verwachting

Auteur: D.S.J. Haasjes, erfgoedvrijwilliger gemeente Heerde.
Redactie: H.G. Pape-Luijten, regio-archeoloog stedendriehoek.
Revisie: Marten Venema, communicatieadviseur gemeente Heerde.
Versie nr. 1.1

Inhoud

Inleiding.....	3
Resultaten	3
Soorten onderzoek/meldingen	3
Samenvatting van de conclusies uit de publicaties	4
Visuele inspecties en onderzoek	7
Samenvatting	9
Literatuur & websites	10
Bijlagen.....	11
Bijlage 1 Tijdschaal	11
Bijlage 2 Overzicht Archismeldingen 2020	12
Bijlage 3 Vondsten in 2020	12
Bijlage 4 AMZ-cyclus	13
Bijlage 5 POM-advies visuele inspecties	14

Inleiding

In 2020 werd de wereld getroffen door de COVID-19 epidemie. Voor de archeologie betekende dit dat na maart minder makkelijk archeologisch werk kon worden uitgevoerd. Als vrijwilliger kon ik dan ook maar beperkt participeren in onderzoeken. Toch kon ik in februari nog mee helpen aan de Borchgraverweg en in maart aan de Rolders. De werkzaamheden als vrijwilliger worden onder supervisie van een KNA¹-archeoloog uitgevoerd. Afhankelijk van kennis en ervaring kan dan geholpen worden met het aanleggen van een proefsleuf, het opschaven van de vlakken, afsteken van profielwanden, metaaldetectie en verzamelen van aanlegvondsten. Maar later ook het couperen (halveren) van (paal) kuilen en het uitpluizen van sporen, op zoek naar aardewerk of andere relevante materialen. Aan de Borchgraverweg vond ik zo het fragment van een maalsteen en een mooie kling² (mesje) van kwartsiet. Een goed begin van het jaar.

In een aparte paragraaf zal ik enkele “eigen onderzoeken” op andere locaties beschrijven, zoals op de Koerberg en de Heerder Dellen. Hoe die visuele inspecties/veldverkenningen worden uitgevoerd, wordt in bijlage 5 verduidelijkt.

Ook heb ik in 2020 enkele potentiële grafheuvels in kaart gebracht in Heerde en bezocht met de regio-archeoloog. In totaal heb ik zo in de gemeente Heerde in 2019 en 2020 bijna dertig potentiële grafheuvels gevonden met gebruik van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)³, deze heuvels nog waren nog niet eerder opgemerkt.

Lopende 2020 had ik regelmatig overleg met de verantwoordelijke gemeentefunctionaris, mevr. R. Perlot, alsook met de regio-archeoloog dhr. H.G Pape-Luijten, over de zowel lopende alsook aanstaande archeologische onderzoeken.

Resultaten

In de gemeente Heerde werd in 2020 op dertien locaties⁴ een archeologisch onderzoek uitgevoerd. De noodzaak tot onderzoek op deze locaties wordt door de gemeentelijke functionarissen en de regio-archeoloog beoordeeld op basis van de gemeentelijke archeologische beleidskaart, in combinatie met de mate van geplande verstoring van het bodemprofiel in het plangebied. De initiatiefnemers c.q. verstoorders dienen dan een archeologisch onderzoeksbureau in de arm te nemen om het plangebied te laten onderzoeken op archeologische resten, waarna tot vergunning afgifte wordt overgegaan of een bestemmingsplan kan worden gewijzigd. Doorgaans zijn dit percelen voor nieuwbouw, aanbouw of voor de industriële en agrarische sector.

Soorten onderzoek/meldingen

Van de zestien archeologische meldingen in 2020⁵ waren er dertien (13) rapportageplichtig en drie (3) niet rapportageplichtig. De publicaties hierover zijn inmiddels verschenen.

Er zijn tien (10) verkennende booronderzoeken (IVO-O) uitgevoerd en drie (3) uitsluitend bureauonderzoeken (BO). Verder werd er viermaal (4) op basis van de uitkomsten van de eerdere boringen een proefsleufonderzoek (IVO-P) uitgevoerd waarbij werden archeologische complexen aangetroffen en ook vondsten gedaan in de sporen. Twee onderzoeken kregen in 2021 een vervolg door een proefsleufonderzoek.

In bijlage 3 worden de vondsten vermeld. De vondst van aardewerk of ander dateerbaar materiaal in een spoor (bijv. in een paalkuil) is belangrijk, omdat dan een structuur zoals een boerderijplattegrond beter

¹ De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, afgekort als KNA, is de belangrijkste richtlijn voor archeologisch onderzoek in Nederland;

² Een kling is een stukje vuursteen wat van een vuursteenkern afkomt als er op de juiste manier op geslagen wordt

³ Zie het jaaroverzicht archeologie Heerde 2019 voor achtergrondinformatie;

⁴ Zie daarvoor het RCE Archis overzicht in Bijlage 1; het onderzoek aan Borchgraverweg werd in 2018 opgestart, in 2019 geregistreerd en in 2020 voortgezet met proefsleuven.

⁵ De in Archis3 vermelde meldingen zijn indicatief: soms wordt eerst het bureauonderzoek (BO) gemeld en daarna een verkennend karterend of waarderend booronderzoek (IVO-O), terwijl het een gecombineerde opdracht betreft. De meeste partijen maken echter één melding voor een bureau- en verkennend (boor)onderzoek.

gedateerd kan worden. Datering kan ook met o.a. de C14-methode of dendrochronologisch onderzoek van hout, maar dat is veel intensiever en kostbaarder.

Samenvatting van de conclusies uit de publicaties

De betrokken archeologische bedrijven hebben op basis van de Erfgoedwet een redelijke tijd (twee jaar) om de rapportage(s) op te leveren. In de periode tot 2022 werden alle rapporten gepubliceerd. De uitkomsten van de onderzoeken zijn hieronder vermeld⁶:

1. **Heerde Borchgraverweg 10**, verkennend onderzoek door boringen en proefputten en sleuven (Econsultancy);
Vanwege nieuwbouw van een woning werd tijdens de aanleg van het vlak een cluster archeologisch relevante sporen aangetroffen. Deze sporen bestaan uit paalkuilen en kuilen. De archeologische sporen variëren sterk in diepte, ergens tussen de 8 en 50 cm. De meeste sporen zijn circa 30 cm in diameter. Een aantal van de aangetroffen paalkuilen behoren tot twee, mogelijk drie structuren. Het betreffen tenminste twee spiekers. Naast archeologische sporen zijn er ook artefacten aangetroffen. In de sporen zijn fragmenten handgevormd aardewerk aangetroffen daterend in de Late IJzertijd – Vroeg-Romeinse Tijd. In spoor 14 is een mesolithische microkling(mesje) (zie afb.) van kwartsiet aangetroffen. Tijdens de aanleg van het vlak zijn een aantal vondsten gedaan. Deze aanlegvondsten betreffen natuursteen en aardewerk. Het aangetroffen aardewerk dateert in de Late IJzertijd – Romeinse Tijd en de Nieuwe tijd. De assemblage overige natuursteen bestaat uit een onbewerkte gabbro en het restant van een maalsteen (lava) die vermoedelijk dateert vanaf de Middeleeuwen. Met de metaaldetector is in werkput 3 een knoop uit de Franse tijd gevonden. De aangetroffen archeologische sporen zijn van spiekers die tot een nederzetting uit de Late IJzertijd – Romeinse Tijd behoren. Naar alle waarschijnlijkheid zullen in de directe omgeving van het plangebied meer archeologische sporen uit de Late IJzertijd – Romeinse tijd waaronder van huisstructuren in de bodem aanwezig zijn. Tot dusver was er weinig bekend over bewoning tijdens de Late IJzertijd – Romeinse tijd in deze contreien. Dit onderzoek schetst daarmee een nieuw perspectief op de zandgronden in de omgeving van Heerde en bevestigt de aanwezigheid van nederzettingen in de Late IJzertijd – Romeinse Tijd.
2. **Wapenveld HGD Cramerstraat/Stationsweg**, bureauonderzoek en verkennend onderzoek door boringen;
Vanwege nieuwbouw van een woning is er een bureauonderzoek uitgevoerd en zes grondboringen. In vijf van de zes boringen is een redelijk intact bodemprofiel gezien (B- en BC-horizonten). Het onderzoek heeft enkele aanwijzingen voor bodemverstoring opgeleverd (verstoorde plaggendeek en puinresten. Advies was vervolg d.m.v. **proefsleuvenonderzoek**. Dat gebeurde in januari 2021 onder zaaknr. 4937504100. De resultaten daarvan zijn :

Aan de noordkant van de ontgraving van de proefsleuf is een forse greppel aangetroffen met een oost-westoriëntatie, vermoedelijk daterend uit de Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. Tijdens de aanleg is uit de BC-horizont is een klein onversierd wandscherfje (afb. links) van prehistorisch aardewerk verzameld. Daarom is direct die dag na overleg een doorstart gemaakt naar opgraving. In het ontgraven bouwvlak zijn vervolgens nog een aantal sporen aangetroffen, waarbij uit spoor 20 wikkeldraadaardewerk is geborgen, daterend uit de Vroege Bronstijd. Enkele andere sporen kunnen, op basis van het voorkomen, waarschijnlijk ook aan deze periode worden toegewezen. De natuurlijke ondergrond bestaat uit dekzand,

in de top waarvan zich aanvankelijk een moderpodzolbodembodem ontwikkeld lijkt te hebben, die zich vanaf of na de bewoningsperiode in de Vroege Bronstijd door toenemende ijzer- en humusuitspoeling tot een humuspodzol ontwikkeld lijkt te hebben. Op de natuurlijke bodem zijn drie antropogene lagen te onderscheiden: een oudere akkerlaag, een plaggendeek en een recent tuindek.

⁶ De conclusies zijn overgenomen uit de desbetreffende rapporten.

-

Wapenveld Fazantstraat 7, proefputten en -sleuven (Jan Ligthartschool)

A photograph of a dark, irregularly shaped rock fragment, likely a meteorite, resting on a light-colored surface. The fragment has a rough, textured appearance with some internal layering or crystalline structure visible. A scale bar is visible at the bottom of the image, consisting of a black bar with a white segment in the center.

5

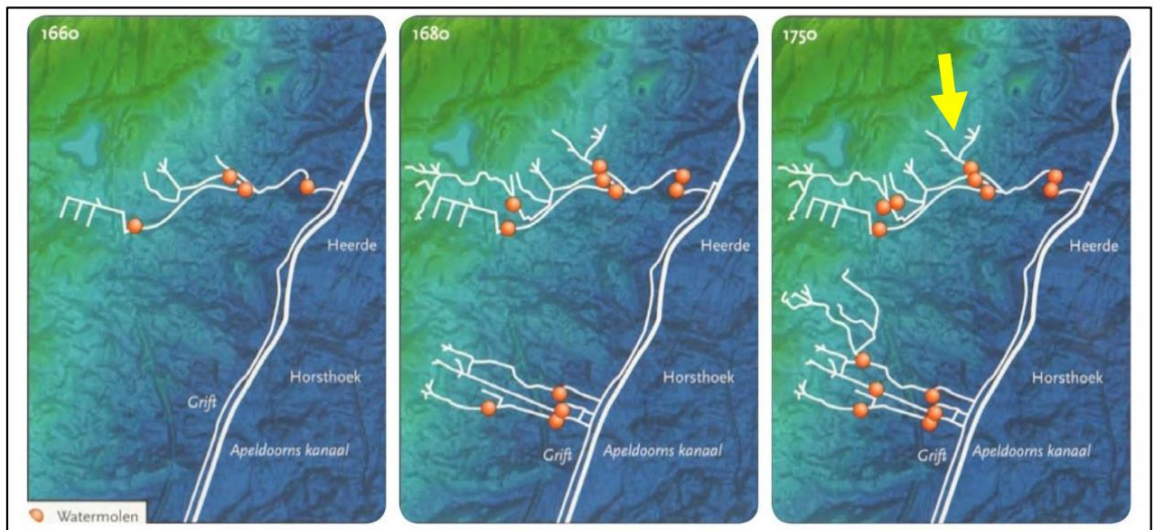
9. **Veessen de Stege 10**, bureauonderzoek, vervolgonderzoek zie nr. 17;
Vanwege de realisatie van een nieuwe woning met bijgebouw werd door Transect onderzoek gedaan. Uit het bureauonderzoek blijkt dat in het plangebied oever en geulafzettingen van de Gelderse IJssel worden verwacht en mogelijk intact dekzand. Advies is een IVO-P.
10. **Wapenveld en Wezep, Kamperweg** en ASK, 8x bureauonderzoek;

Vanwege herontwikkeling van defensie terreinen werd door ADC ArcheoProjecten acht bureauonderzoeken uitgevoerd. Het grootste gedeelte ligt in Wezep, gemeente Oldebroek. Maar een zuidelijk deel, langs de Kamperweg, ligt in Wapenveld. Geconstateerd werd dat er toch nog archeologische sporen kunnen zijn ondanks de veelvuldige bodemverstoringen op het defensie terrein.
Daarbij werd geadviseerd om een gedetailleerde AHN-analyse uitvoeren en aansluitend een inventariserend veldonderzoek. Bij het hoogtekartonderzoek had ik ook al enkele interessante verhogingen en karresporen op dit terrein gezien. Naast de aanwezige typische defensie gerelateerde verstoringen (bunkers, putten en rijsporen).
11. **Heerde Kommerseweg 8**, bureauonderzoek en verkennend onderzoek door boringen;
Vanwege toekomstige nieuwbouw werd door Transect bureau- en booronderzoek gedaan. Tevens werd ik benaderd voor meer achtergrondinformatie, wat bij mij of bij de HHV niet bekend was. Er werd verwezen naar het Streekarchief in Epe. Op basis van het vooronderzoek geldt in het hele plangebied een middelhoge verwachting (zie ook bijlage 12). Archeologische resten kunnen zich bevinden vanaf een diepte van 45-65 cm -Mv. Aan de hand hiervan wordt geadviseerd een archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren, wanneer dieper wordt ontgraven dan 25 cm -Mv. Dit vervolgonderzoek kan het beste plaatsvinden in de vorm van een archeologisch **proefsleuvenonderzoek (IVO-P)**.
12. **Heerde Stationsstraat 9-11**, bureauonderzoek en verkennend onderzoek door boringen;
Voor de nieuwbouw van een appartementencomplex werd door Laagland Archeologie in 2020 een bureauonderzoek en in 2021 (zaakid 4938963100, rapport 583) een IVO met verkennende boringen uitgevoerd. De conclusies van 2021 zijn daarom ook nu vast vermeld. Op dit terrein met lage enkeerdgronden en natte podzolgronden is al lang sprake van bewoning. Uit de zes boringen bleek dat de afzettingen van de Formatie van Kreftenheye⁷ zich flink ondieper bevinden dan in het model van het DINO loket aangegeven.
Door de oude fundatie is geboord (2x), daarbij bleek dat de kans klein is op nog aanwezige archeologische resten. Het plangebied is vrijgegeven. Na het uitgraven in 2022 heb ik nog gekeken en zag geen relevante sporen in het grondvlak en de wanden.
13. **Veessen Smeestraat 3a**, verkennend onderzoek door boringen;
Voor de aanleg van een mestbasin van 800 m² werd door Hamaland Advies een verkennend booronderzoek uitgevoerd. Daaruit bleek dat het plangebied op de stroomgordel van de Gelderse IJssel ligt. Deze was actief tussen 250 en 1.100 v.Chr. en kan resten bevatten vanaf de Laat-Romeinse Tijd. Op deze stroomgordel zijn kalkhoudende ooiwaaggronden afgezet. Na boring (5x) bleek de basis van het bodemprofiel te bestaan uit beddingafzettingen van roestige zandige klei met schelpen en schelpgruis welke zich bevinden op een diepte variërend van 110 cm-mv tot 135 cm-mv.
Vanwege het ontbreken van een oude cultuurlaag of sporen van permanente menselijke bewoning anders dan landbouwkundig gebruik, is de kans dat met de geplande bodemingrepen intacte archeologische vindplaatsen verloren gaan nihil. Plangebied werd vrijgegeven.
14. **Wapenveld Lagestraat 7**, bureauonderzoek en verkennend onderzoek door boringen;
Vanwege nieuwbouw en sloop van een woning en bijgebouwen werd door RAAP een bureauonderzoek en een verkennend booronderzoek uitgevoerd. Uit het veldonderzoek d.m.v. zeven boringen blijkt dat de bodemopbouw bestaat uit een bouwvoor (circa 25 cm dik) in een plaggendek met daaronder een afgetopte/deels verploegde podzol. In boring 5 t/m 7 is geen podzolrestant waargenomen. Er blijft een lage verwachting voor de steentijd en een hoge verwachting voor de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd (i.v.m. herberg het Zwarte Paard). Omdat er nog archeologische restanten aanwezig kunnen zijn wordt een **IVO-P geadviseerd**. Door RAAP werd bij HHV en AWN20 om informatie verzocht.
15. **Heerde 2^e Hoornerveenseweg naast nr. 12**, bureauonderzoek en verkennend onderzoek door boringen;
Vanwege plannen voor nieuwbouw werd door Hamaland Advies bureauonderzoek en verkennend booronderzoek uitgevoerd. Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied op een stuwwalglooiing ligt. Het plangebied is gedurende lange tijd als heide in gebruik geweest en is pas na de tweede helft van de 19^e eeuw ontgonnen. Nabij het plangebied bevinden zich de bovenste Heerderbeek⁸. Voor de ontginning was het plangebied onbebouwd maar liepen er wel zandpaden doorheen. Uit het uitgevoerde booronderzoek (6x) blijkt dat er in het plangebied geen sprake meer is van een intacte bodemopbouw. De bodemopbouw bestaat uit een dunne sub recente bouwvoor op een menglaag van

⁷ De Formatie van Kreftenheye is ontstaan aan het eind van het Pleistoceen door afzettingen van rivierzand en -grind. Lokaal bestaat de top uit een kleilaag, de Laag van Wijchen.

⁸ De bijgevoegde afbeelding komt uit het Hamaland Advies-rapport.

oranje, bruin en geel sterk gevlekt fijn siltig zand. Dit is een menglaag die als gevolg van de heideontginning in de tweede helft van de 19^e eeuw ontstaan is, waarbij de oorspronkelijke veldpodzol door grondbewerking vermengd is met de top van het dekzand en de sub recente bovenlaag. Het perceel is vrijgegeven.

Afbeelding 7: Groei van het bekensysteem in de 17^e en 18^e eeuw met bij de rode stippen watermolens (LOS Stadomland, 2013). Het plangebied is bij benadering aangegeven bij de gele pijl.

16. **Wapenveld Bentinckskamp 4-6**, bureauonderzoek en verkennend onderzoek door boringen;
Vanwege sloop en nieuwbouw van een woning en een schuur werd door RAAP onderzoek uitgevoerd. Het plangebied ligt op een gradiënt: de overgang van het stuwwallandschap naar de IJsselvalleien lager dan de omgeving. Ter plaatse is een plaggendeek op een vrijwel complete (veld)podzol. Het gebied ligt op de Smitskamp: een oud akkercomplex dat oorspronkelijk eigendom was van het nabij gelegen klooster Hulsbergen. Er werden zes boringen uitgevoerd, waaruit bleek dat bodem intact is. Gelet op de beperkte bodemverstoring (126 m²) en het laaggelegen terrein werd geadviseerd dit gebied vrij te geven.
17. **Veessen De Stege 10**, verkennend onderzoek door boringen en proefputten en -sleuven;
Het advies vermeld bij nr. 9 werd uitgevoerd.
Tijdens het proefsleuvenonderzoek is één spoor aangetroffen. S1 is gelegen aan de westzijde van werkput 1. Het betreft een greppel die onder de bouwvoor in S2000 aanwezig is. Aangezien de vulling vrijwel exact hetzelfde is als die van S1000, dateert dit spoor zeer waarschijnlijk in de Late Nieuwe Tijd, mogelijk is de greppel zelfs recent. Tevens zijn in beide werkputten enkele verstoringen aangetroffen. Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn geen vondsten aangetroffen en geen monsters genomen. Het gebied is vrijgegeven.

Visuele inspecties en onderzoek

Lopende 2020 was er regelmatig overleg met de verantwoordelijke gemeentefunctionaris en de regio-archeoloog over de veldverkenningen, zoals over de situatie bij het **Molencaten Park De Koerberg**. Vanwege de verbetering van dit vakantiepark werden er veel kabelgeulen gegraven. Tijdens de waarnemingen werd er een mogelijke mesolithische vuurplaats gelokaliseerd, dit op basis van de vuursteenspitsjes en verbrande notenresten. Verder blijken er nog grote hoeveelheden vuursteen brokken op geringe diepte aanwezig te zijn op het monumentale terrein, maar ook nog onbekende grafheuvels. Daarover schrijf ik in het jaarverslag van 2022 meer omdat we toen onderzoek deden.

Samen met Lodewijk Rondeboom⁹, Stef Backers en Ad Smulders werden in 2020 op **de Dellen** veldverkenningen¹⁰ gedaan. Dit leverde een aantal interessante uitkomsten op.

⁹ Lodewijk is de voormalige beheerder en de auteur van het boek over de Dellen “een oase in het Heerderdal” (heruitgave in 2022);

¹⁰ Dit werd uiterst voorzichtig gedaan i.v.m. de aanwezige munitieresten in dit gebied wat ook veelvuldig werd aangetroffen, ook vond er afstemming plaats met het ASK 't Harde en de verantwoordelijke boswachter(s).

Op de wildakker van de **oude Herberg/Posthuis** werden 18^e-, 19^e- en 20^e-eeuwse gespen en een Duits condoomblikje gevonden. Op de heide vonden we een aantal 20^e-eeuwse houtskool-meilers, een aanwijzing voor een aanwezige waterput en iets wat een grafheuvel leek te zijn, maar bij nader onderzoek een richtpunt bleek te zijn voor de aanleg van de oude weg naar Wezep uit de tijd van generaal Daendels.

Ook werd op het **Rakhorstveld** meerdere malen, maar nog zonder resultaat gezocht naar een schaapskooi of houten huisje, welke op de oude kaart van De Dellen staat ingetekend. Waarschijnlijk is deze toch geheel afgebroken en verwijderd. Wel werd in de directe omgeving een oude waterput blootgelegd.

Vier bakstenen (20x10cm) werden daarin aangetroffen en een deel van een houten paal. Alles werd ingemeten en gefotografeerd. Tevens ligt op het Rakhorstveld nog het restant van een diep karrespoor.

Op deze afbeelding is een baksteen in het profiel van de waterput nog zichtbaar en ook het begin van het oerbankje van ca 20mm dik.

Op het **erf van Buijs Ballot** bij de voormalige Elisabeth- en Martha's hoeve aan de Dellenweg wordt een plan voorbereid om het landschapspark weer in oude luister te herstellen. Daarom werd hier uitgebreid metaaldetectie gedaan. Zoals te verwachten werden er dan ook de nodige voorwerpen aan het licht gebracht, welke aan de voormalige bewoners zijn te relateren: zoals een ijzeren bijl aan de voet van een omgehakte boom, een hoefijzer, een pollepel, muntjes, tubes, een vensterluikheng, onderdelen van auto's, en militaria zoals een ijzeren tentharing van bijna een kilo en kogelhulzen (WO2). Ook werd een afvalkuil waargenomen.

Ook bij de voormalige **Bootjesvijver** en Meinhuis werd metaaldetectie gedaan. Hoewel hier vaker door anderen gezocht is, vond ik toch nog een aantal aardige voorwerpen die gerelateerd zijn aan deze plek, zoals een ontsteker voor een bootje en een afvalkuil. Zie de foto rechts

Samenvatting

Ondanks de corona-epidemie kon er toch genoeg gedaan worden op gebied van archeologie in de gemeente Heerde. Er blijkt naast al bekende sporen uit de vroege prehistorie, nu ook duidelijk bewijs te zijn van bewoning in de Late IJzertijd en Vroeg-Romeinse Tijd aan de Borchgraverweg. Dit was nog niet eerder aangetoond. Er zijn wel eerder romeinse vondsten gedaan in de gemeente (fibula's bij Veessen, de vondsten bij de IJsselgeul in Vorchten en de Venus van Heerde in het Hoornsebroek).

De locatie direct ten noorden van de oude Jan Lighthartschool in Wapenveld heeft een hoge verwachting gekregen op een vindplaats uit de vroege prehistorie.

Door de tien booronderzoeken kon het bodemarchief weer beter in kaart worden gebracht en kunnen er in de toekomst beter terreinen met archeologische verwachtingen worden aangewezen.

Naast participatie in professionele onderzoeken kon er ook zelfstandig veldverkenning worden gedaan, met hulp van vele mensen uit mijn inmiddels grote netwerk. Niet onvermeld mag blijven de hulp en uitleg die ik kreeg van mensen die al veel langer dan ik met archeologie en historie bezig zijn. Zonder hen zou ik slechts zonder doel en richting ronddolen over de Heerder velden. Daarom vergezellen Lodewijk, Ad en Stef mij ook vaak in het veld en dat maakt het werk ook gezelliger. Verder vond ik bij de Heerde Historische Vereniging (HHV) onderkomen en tevens voor het vondstmateriaal de mogelijkheid voor expositie in Villa Jacoba. De bedoeling is om regelmatig een kort stukje te schrijven voor het kwartaalblad van HHV en daarnaast aanwezig te zijn voor uitleg tijdens openingsuren of de archeologiedagen. Verder word ik geholpen door leden van de afd. Geologie en Landschap van de KNVV Heerde-Epe, met duiding van landschapskenmerken en de determinatie van natuursteen.

Auteur: D.S.J. Haasjes te Heerde,
dhaasjes@hotmail.com
December 2022

Literatuur & websites

- Archeologie/Archis3 overzicht via: www.cultureelerfgoed.nl
- Archeologische beleidskaart en Archeologische waarden- en verwachtingskaart 2.2
- https://www.heerde.nl/Inwoners/Wonen_en_ver_bouwen/Ruimtelijk_beleid/Archeologie/Archeologische_beleidskaart ;
- Erfgoed Gezocht: <https://erfgoed gelderland.nl/erfgoedgezocht/>;
- Geldersch Landschap en Kasteelen: www.GLK.nl;
- <https://www.dinoloket.nl/stratigrafische-nomenclator/naar-afzettingenmilieu/fluviaal/formatie-van-kreftenheye>;
- <https://pom.cultureelerfgoed.nl>
- Provinciedepotbodenvondsten <https://www.archeodepot.nl/Zoeken>

Bijlagen

Bijlage 1 Tijdschaal

Archeologische perioden			
Tijdperk			Datering
Recente tijd			
Nieuwe tijd		C	1945
		B	1850
		A	1650
Middeleeuwen		Laat B	1500
		Laat A	1250
	Vroeg	D: Ottoonse tijd	1050
		C: Karolingische tijd	900
		B: Merovingische tijd	725
		A: Volksverhuizingstijd	525
			450
Romeinse tijd		Laat	270
		Midden	70 na Chr.
		Vroeg	15 voor Chr.
Prehistorie	IJzertijd	Laat	250
		Midden	500
		Vroeg	800
	Bronstijd	Laat	1100
		Midden	1800
		Vroeg	2000
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850
		Midden	4200
		Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450
		Midden	8640
		Vroeg	9700
	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	12.500
		Jong B	16.000
		Jong A	35.000
		Midden	250.000
		Oud	

labelstandaard_Archeologisch_RAAP_2014

Bijlage 2 Overzicht Archismeldingen 2020 ¹¹

Zaakidentificatie	Plaats	Toponiem	Betrokkene(n)	Soort onderzoek	Datum	Rapport
► 4715678100	Heerde	Borchraverweg 10	Econsultancy BV	archeologisch: proefputten/proefsleuven	22-1-2020	rapport 8061.003
► 4764367100	Wapenveld	HGD Cramerstraat/Stationsweg	Laagland Archeologie BV	archeologisch: BO en IVO boring	15-1-2020	rapport 393
► 4766619100	Wapenveld	De Rolders 5	Econsultancy BV	archeologisch: proefputten/proefsleuven	22-1-2020	rapport 10838.005 zie ook 2019- 4749025100
► 4809905100	Wapenveld	Fazantenstraat 7	Econsultancy BV	archeologisch: BO en IVO boring	30-3-2020	rapport aanwezig zie ook nr 5
► 4832771100	Wapenveld	Fazantenstraat 7	Econsultancy BV	archeologisch: proefputten/proefsleuven	23-4-2020	rapport aanwezig zie ook 4
► 4860910100	Heerde	A50	Sweco	archeologisch: bureauonderzoek	17-5-2020	rapport 2318 (CL130)
► 4860902100	Heerde	A50	Sweco	archeologisch: bureauonderzoek	17-5-2020	rapport 2319(CL133)
► 4866954100	Veessen	Hogeweg achter Veessenkweg 45	Laagland Archeologie BV	archeologisch: boring	9-6-2020	rapport 471
► 4874827100	Veessen	De Stege 10	Transect	archeologisch: boring	6-7-2020	rapport 2855 zie ook nr17
► 4873799100	Wezep	ASK/ Prinses Margrietkazerne Wezep	ADC ArcheoProjecten	archeologisch: bureauonderzoek	6-7-2020	rapport 5231
► 4901118100	Heerde	Kommerseweg 8	Transect	archeologisch: BO en IVO boring	15-9-2020	rapport 3015
► 4903719100	Heerde	Stationstraat 9-11	Laagland Archeologie BV	archeologisch: BO en IVO boring	26-10-2020	zie ook rapport 583 2021
► 4913917100	Veessen	Smeestraat 3a	Hamaland Advies vof	archeologisch: BO en IVO boring	9-11-2020	rapport project 203020
► 4918120100	Wapenveld	Lagestraat 7	RAAP Archeologisch Adviesbureau	archeologisch: BO en IVO boring	18-11-2020	rapport 4861
► 4921466100	Heerde	2e hoornerveenseweg naast nr 12	Hamaland Advies vof	archeologisch: BO en IVO boring	18-11-2020	Rapport 203048
► 4922932100	Wapenveld	Bentinskamp 4-6	RAAP Archeologisch Adviesbureau	archeologisch: BO en IVO boring	24-11-2020	rapport 4848
► 4925719100	Veessen	De Stege 10	Transect	archeologisch: proefputten/proefsleuven	10-12-2020	rapport 3153 zie ook nr 9

Bijlage 3 Vondsten in 2020

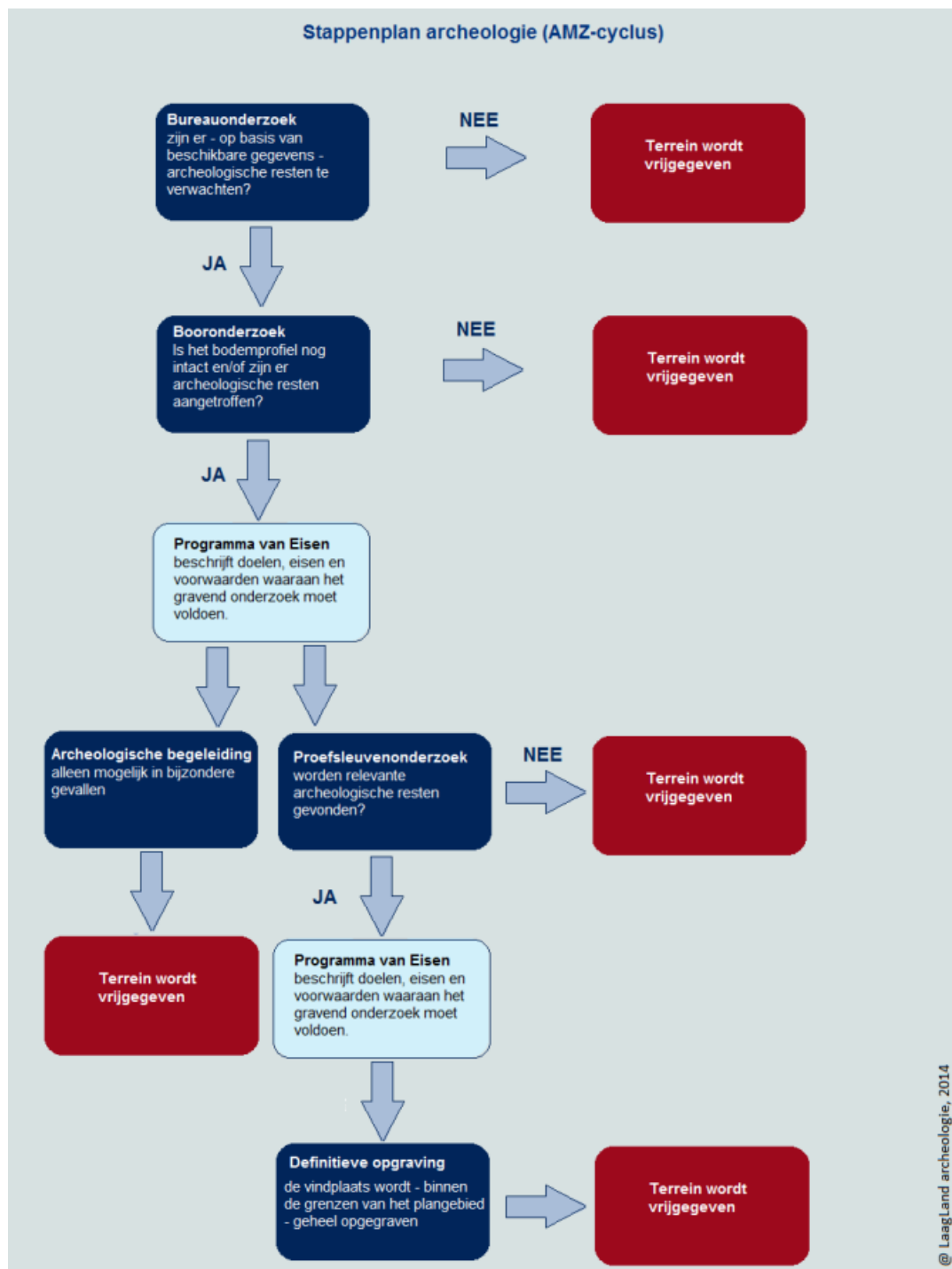
Er werden tijdens de besproken onderzoeken meermaals relevante sporen aangetroffen en vondsten gedaan. Deze worden in de rapporten vermeld, soms met foto's. Er zijn daarnaast afwijkingen van sommige bodemprofielen geconstateerd. Tevens werden een aantal potentiële prehistorische complexen gelokaliseerd. Het vondstmateriaal is na onderzoek, determinatie en tekening overgedragen aan het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten (PDB) van de provincie Gelderland te Nijmegen (Valkhof)¹².

Zaakidentificatie	Plaats	Toponiem	Sporen en Vondsten
► 4715678100	Heerde	Borchraverweg 10	datering 250vChr (LYT-VRT-nieuwe tijd, meerdere (paal)kuilen handgevormd aardewerk, kwartsiet kling, natuursteen, steengoed, maalsteen fragment (lava), knoop en houtskool.
► 4766619100	Wapenveld	De Rolders 5	greppel, waterput, (paal)kuil, fragment proto steengoed en een stukje verbrand houtskool.
► 4832771100	Wapenveld	Fazantenstraat 7 (OBS Jan Ligthart)	een paalkuil, en vijf fragmenten handgevormd aardewerk (VBT) met indrukken en een fragment roodbakend aardewerk (LME)
► 4925719100	Veessen	De Stege 10	een greppel (LNT)

¹¹ Archeologisch informatiesysteem Archis3, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), Amersfoort

¹² <https://www.archeodepot.nl/Zoeken>

Bijlage 4 AMZ-cyclus

Bron: rapportage 573 Laagland archeologie-Bijlage 1. AMZ= Archeologische monumenten zorg.

Advies voor bijvoorbeeld

Hoofdperiode: **Vroege landbouwers**

Hoofdthema: **infrastructuur**

Diepteligging: **aan het oppervlak, zichtbaar**

Monumentaal karakter: **nee**

Specifieke metalen voorwerpen: **nee**

Visuele inspectie

Wat is het?

Het met het blote oog inspecteren van een onderzoeks- of plangebied waarbij gelet wordt op terreinkenmerken (zoals reliëfverschillen), verkleuringen en andere aan het oppervlak zichtbare verschijnselen (bijv. afwijkende begroeiing), die (kunnen) duiden op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats.

Let op: nuances

Een visuele inspectie wordt vaak uitgevoerd als onderdeel van het archeologisch bureauonderzoek om tijdens dit onderzoek verzamelde informatie in het veld te verifiëren. Een voorbeeld is het inspecteren van een locatie waar volgens het Actueel Hoogtebestand Nederland opvallende reliëfverschillen aanwezig zijn, die van (mogelijke) archeologische betekenis zijn. In deze zin kan visuele inspectie worden opgevat als een methode van inventariserend veldonderzoek gericht op het opsporen van archeologische vindplaatsen.

Combinatie met andere methoden

Visuele inspectie wordt alleen als afzonderlijke methode geadviseerd voor het opsporen van vindplaatsen. Nadat een vindplaats is opgespoord door middel van visuele inspectie, wordt maatwerk geadviseerd voor het verzamelen van aanvullende gegevens met het oog op het (verder) toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting.

Technieken en strategieën

Waldus, W.B. 2004: Rhenen Larijshof. Bureaustudie en IVO fase 1, Amersfoort (ADC Rapport 302).

Maatwerk

Wat is het?

Maatwerk omvat het toepassen van één of meer methoden van inventariserend veldonderzoek gericht op het nader onderzoeken van een aan het oppervlak zichtbare vindplaats (bijvoorbeeld een grafheuvel, raatakker of versterking). Doel van dit onderzoek is niet het opsporen van een vindplaats, maar het verzamelen van veldgegevens die nodig zijn voor het (verder) toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting.

Let op: nuances

Maatwerk wordt voorgesteld voor een (mogelijke) vindplaats die aan of op het huidige oppervlak ligt en op basis van verschillen in reliëf als zodanig zichtbaar (en feitelijk opgespoord) is. In het veld dient eerst te worden vastgesteld of de vindplaats wel of geen archeologisch fenomeen is, bijvoorbeeld een laat-prehistorische grafheuvel en niet een natuurlijk gevormde stuifduin. Indien het een archeologische vindplaats betreft, vindt (verdere) toetsing van de gespecificeerde archeologische verwachting plaats.

Combinatie met andere methoden

Maatwerk is een overkoepelende naam voor het onderzoek van aan het oppervlak zichtbare vindplaatsen en bestaat uit een combinatie twee of meer methoden van inventariserend veldonderzoek.

Deze methoden zijn voor de vrijwilliger: visuele inspectie, en metaaldetectie. De overige onderzoeken mogen alleen gedaan worden door of onder direct toezicht van een KNA gecertificeerde archeoloog zoals booronderzoek, proefputtenonderzoek, proefsleuvenonderzoek, geofysisch onderzoek.

Technieken en strategieën

Van deze methode is nog geen Best Practice beschikbaar. Heeft u een suggestie, neem dan contact op met de RCE Infodesk.

Datum van de uitvraag Haasjes:
2 december 2022

Volledige URL van de uitvraag:

<https://pom.cultureelerfgoed.nl/print?archeoEra=rn:5ec3195a-8b1c-4d32-979f-11c0a5043884&mainTheme=rn:58a279bb-0f21-4845-8985-6f4e94d63880&depthLocation=1&monumentalCharacter=0&metalItems=0>